

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa, Complectens Omnia Morum Præcepta, Et Principia Decisionis Omnium Conscientiæ Casuum, Suis Quæque Momentis Stabilita

Ad usum Parochorum, & Confessariorum

Continens Tractatus De Virtutibus Moralibus, De Justitia Et Jure Et De
Contractibus

Antoine, Paul-Gabriel

Ingolstadii, MDCCXXXIII.

VD18 90392159

Q. 5. Quo ordine restituendum est?

urn:nbn:de:hbz:466:1-40993

hominem, quem prudenter judicabat esse red-
diturum, ex L. 20. ff. *Commodat.* quia seclusis,
culpâ, morâ, & pacto, res perit Domino.
Hinc restitutio rei commodatæ, locatæ, de-
positæ, fit periculo Domini, si nulla interve-
niat culpa restituentis.

Resp. II. Ex communi, solutio debitorum
ex contractu facienda ex bonis debitoris, ejus
periculo fit, ita ut si pecunia eorum solutioni
destinata surripiatur, vel ab eo, cui restituen-
dam commisit, amittatur, aut retineatur, ipse
teneatur aliam dare creditori: quia res perit
Domino, & res Dominus pecuniæ tuæ, donec
creditori tradatur; tunc enim solum à te in il-
lum transfertur dominium. Nisi tamen cre-
ditor miserit, vel designaverit hominem cer-
tum, cui pecuniam committas; hic enim ac-
cipit loco creditoris, sive creditor censetur
accepisse per designatum. Quare si hic pecu-
niam amittat, vel retineat, damnum est cre-
ditoris, non tuum, l. 39. & 49. ff. *de Solut.*

Q. 5. Quo ordine restituendum est?

Not. Quando bona debitoris in solutionem
omnibus creditoribus sufficiunt, non est opus
ullo ordine, cum omnibus satisfaciendum sit.

Resp. I. Ex communi, quando res aliena ex-
tat in se, restitui debet Domino, nec potest
aliis in solutionem dari: quia debitor debet
solvere ex bonis propriis, non alienis: nam
rei dominium nequit transferri ab eo, qui il-

Iud non habet. Unde si ignoretur Dominus rei in se extantis, commodatæ, depositæ, ablatae, &c. vel ejus hæres, hæc impendi debet in pauperes, vel alia pia opera juxta dicta.

Res autem credito vendita extans apud debitorem non videtur reddi debere venditori præ aliis creditoribus, si is aliunde non habeat jus prælationis. Ita multi præsertim Juris periti, qui apud Covarruviam asserunt, hanc esse communem: quia res vendita non est amplius venditoris, secutâ traditione, & habitâ fide de pretio ejus; nam tunc translatum est ejus dominium; neque manet illi obnoxia jure hypothecæ: nulla enim inducitur hypotheca, nisi vel ex conventionem, vel jure positivo, & nulla ex hoc utroque capite reperitur inducta. Et verò si illa res ab emptore alteri revendita esset, hic haberet dominium in eam omnino liberum.

Resp. II. Ex bonis debitoris r. Prius solvi debent impensæ pro funere debitoris; l. Penult. ff. de Religios. & sumpt. funeris. item pro curatione ejus.

2. Ex communi, prius solvenda sunt debita certa, id est quorum cognoscitur creditor, quam incerta, id est quorum creditor ignoratur. Tum quia creditor incertus, cum nequeat per se immediate recipere rem debitam, non est rationabiliter invitus, ut ipsi præferatur creditor certus, qui immediate damnum pateretur ex omissione restitutionis, quippe
habet

habet jus immediatum, ac determinatum exigendi solutionem, quod pauperes, aut alia causa pia, non habent circa debita incerta; cum ista possunt in hos, vel illos usus pios impendi: tum maxime quia in hoc creditor incertus consentire merito praesumitur, cum sit opus pium, ac Deo gratum subvenire debitori indigenti, & gravato aere alieno, ut possit se liberare a creditoribus certis eum prementibus, remanente onere postea debita incerta solvendi pauperibus, cum facultas aderit.

3. *Ex cummuni*, debita ex titulo oneroso prius solvi debent, quam debita ex titulo gratuito, v. g. liberali promissione, vel legato, ex l. 19. ff. de Re judic. ibi. *Qui ex causa donationis convenitur, in quantum facere potest, condemnatur, & quidem is solus deducto aere alieno*, quia in pacto gratuito, & legatis subintelligitur conditio, *Si absque tertii damno fieri possit: nisi status rerum mutetur*. Deinde nemo censetur se ex sola sua liberalitate velle obligare in casu, quo ad egestatem redigeretur, nec aequitas id patitur. Hinc debita defuncti solvi debent ante omnia legata, etiam pia. Idem dic de votis, quia Deus non acceptat illa cum detrimento tertii. Vota tamen solvenda sunt ante legata: quia vota obligant defunctum, non legata, quae supponunt solutionem aliorum debitorum contractorum.

4. Solvendum est creditoribus hypothecam habentibus ante alios, qui non habent, l. 19. Cod. *Qui pot. in pig.* nam bona sunt specialia-

cialiter obligata solutioni hypothecariorum, qui proinde jus speciale habent, ut ex iis solutionem recipiant præ aliis.

5. Inter creditores hypothecarios prius solvendum est iis, qui priores sunt tempore, juxta Reg. Jur. § 4. in 6. *Qui prior est tempore, potior est jure.* nam obligatio posterior non potest tollere jus alteri jam acquisitum. Unde in ea intelligitur hæc conditio, *si sine damno prioris creditoris poterit ex eadem re cæteris satisfieri.* Sunt tamen aliqui casus, in quibus posterior tempore præfertur priori hypothecario. 1. Si pecuniam mutuavit ad conservationem, vel refectionem rei, quæ alteri obligata erat, l. 5. ff. *Qui potiores in pign.* nam huic damnum non infertur, cum sine hac mutuatione res hypothecata periisset, vel deterior facta fuisset. 2. Si mutuavit tibi, v. g. centum, ut satisfaceres pro mercium vecturâ, vel pro locatione ædium, in quibus asservarentur, debeo ex illis solutionem accipere ante alios in illis hypothecam habentes, l. 6. ff. eod. tit. 3. Est hypotheca dotalis, per quam bona mariti sunt obligata uxori, ejusque liberis, ita ut ex illis bonis dos deduci possit ante alios creditores habentes tacitam hypothecam priorem, l. 12. C. *Qui pot. in pign.* Sed ex comuni, dos non præfertur hypothecæ expressæ priori, licet præferatur expressis posterioribus: tum quia creditores anteriores iniquè per nuptias supervenientes privarentur jure suo, quòd ex-
pref-

presè pacti fuerant: tum quia fiscus, & dos
 æquantur in jure, & tamen fiscus non præfer-
 tur hypothecis anterioribus expressis, l. 8. ff.
Qui potior in pig. & l. 4. Cod. cod. tit. 4. Cum
 ex pecunia Pupilli, vel minoris res aliqua em-
 pta est, res illa manet Pupillo obligata ante
 omnes l. *Senul. cod. de seruo pignori dato.* 5.
 Si credam tibi pecuniam ad emendam rem ali-
 quam cum pacto expresso, ut res illa maneat
 mihi hypothecata pro debito, præferat aliis
 hypothecam generalem habentibus in omni-
 bus bonis tuis etiam futuris, l. 7. Cod. *Qui pot.*
in pig. nam nulli creditori intertur damnum:
 debitor enim sine mea pecunia mutuata non
 haberet illam rem, vel ejus valorem. 6. Cum
 quis cum fisco contraxit, manent ejus bona
 fisco obligata, cum privilegio Prælationis.
 Idem jus habet fiscus ratione tributum nondum
 soluti, l. 2. Cod. *De Privileg. Fisci.* 7. Cum
 quis alicui pecuniam ad militiam mutuat, ha-
 bet hypothecam cum privilegio Prælationis
 etiam ante dotem, licet sit posterior dote; quia
 in his duobus ultimis casibus spectatur bonum
 commune, quod privato præferri debet.

6. Post creditores hypothecarios, seu rea-
 les solvendum est aliis creditoribus persona-
 libus non habentibus hypothecam; inter hos
 primo loco solvendum est iis, qui habent per-
 sonale privilegium Prælationis; quale habet
 sponsa in bonis sponsi ratione dotis traditæ,
 non secuto matrimonio; & qui deposuit pe-
 cuniam

pecuniam apud nummularium, non percipiens inde usuras; item qui pecuniam credidit ad navem exstruendam, instruendam, emendam, &c.

Secundo loco solvendum est aliis creditoribus ex titulo oneroso cuique pro rata, v.g. media, vel tertia pars debiti, sive debitum ex contractu, sive ex delicto contractum sit; nam secundum multos inter hæc debita nulla est prælatio, cum sint æquè debita ex iustitia sine ullo privilegio. Item juxta multos inter alios creditores merè personales nulla est prælatio, sed cuique pro rata solvi debet, ex l. 6. Cod. *De bonis auctor.* §c. & l. 17. ff. *De privil. credit.* ibi. *Privilegia non ex tempore æstimantur, sed ex causa: Et si ejusdem tituli fuerint, concurrunt, licet diversitates temporis in his fuerint.* quia omnes æquale jus habent. Et illa regula: *Qui prior est tempore, &c.* valet solum inter hypothecarios.

Not. Quæ hæctenus de ordine restitutionis dicta sunt ex jure communi, seu Casareo, ea servanda sunt ubi, & quatenus illud receptum est. Quòd si in aliquibus locis sint hæc de re aliæ leges, vel consuetudines rationi consentaneæ, servandæ sunt etiam in foro conscientia, ut docet communis sententia; nam hæc leges non nituntur falsa præsumptione: at omnis lex rectæ rationi consentanea, quæ non nititur falsa præsumptione, obligat in conscientia,

entia, cum sit actus efficax, & absolutus potestatis obligativæ.

Q. 7. *An prius petenti licet prius solvere?*

Resp. I. Non licet creditori prius petenti solvere cum damno ejus, qui habet hypothecam priorè, vel privilegium: quia huic fieret injuria, cum habeat jus prælationis. Unde solvens tenetur ei de damno, & ipse potest recuperare ab alio creditore id, quod solutum est, l. 22. Cod. de Jure deliber. qui si solutionem petiit, vel accepit, sciens jus aliorum, peccavit contra justitiam, & tenetur ante sententiam judicis restituere aliis creditoribus privilegiatis: quia fecit illis injuriam damnosam; nam petendo induxit debitorem ad damnum injustum inferendum creditoribus hypothecariis, & solutionem recipiendo cooperatus est injustæ damnificationi illorum.

Resp. II. Si unus ex creditoribus personalibus non privilegiatis exigat in judicio solutionem debiti ante alios non habentes jus prælationis, tenetur debitor ei integrè solvere, etiam si tempore esset posterior: quia lex, & sententia Judicis dat ei jus prælationis ob diligentiam, quam adhibuit ante cæteros, l. 6. & 24. ff. *Quæ in fraud. credit.*

Dixi, *in judicio*, nam si extra judicium petat, controversitur: asserunt, Sylvest. Nav. Lessius & alii, quia diligentia posterioris creditoris petentis facit eum potiore, & quia in l. 24. cit.